

A large, stylized tree graphic in shades of green, with a thick trunk and intricate, swirling branches that resemble vines or decorative scrollwork. The tree is set against a light green background. At the bottom, there is a silhouette of a grassy field.

Växjö *den moderna trästaden*

Växjö kommuns träbyggnadsstrategi

Innehåll

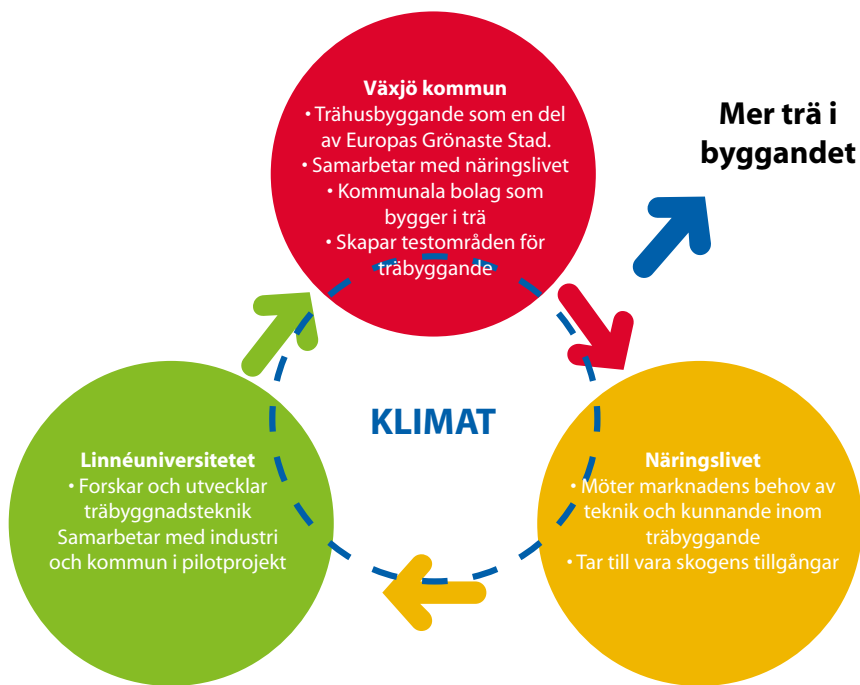
Inledning	3
Mål	5
Definitioner	5
Klimat och energi – varför är trä viktigt ur ett klimatperspektiv?	6
Strategier	6
Näringsliv – varför är trä viktigt ur ett näringslivsperspektiv?	7
Strategier	7
Vad kan Växjö kommun göra för att möjliggöra en ökad träbyggnation?	8
Strategier	8
Ansvar och organisation	9
Uppföljning och utvärdering	10

Inledning

Växjö kommun långsiktiga strategiska miljöarbete har gett eko runt världen. Målet om ett fossilbränslefritt Växjö har haft ett grundläggande fokus på att minska utsläppen av fossilt koldioxid. Europas Grönaste stad handlar om att se varje insats på miljöområdet som delar av en större helhet. Växjös erfarenheter och ledande roll inom träbyggande är en del i detta sammanhang. Här finns flera intressanta exempel på modernt träbyggande både för bostäder och för andra ändamål.

Växjö finns mitt i det Småländska skogsriket. Regionen kännetecknas av entreprenörskap med lång tradition inom det småskaliga träbyggandet. Det finns stor potential i en utveckling mot en mer industriell trähustillverkning. Linnéuniversitetets inriktning kring skog, trä och byggande befäster regionens roll i ett nationellt perspektiv. Dagens forskning pekar mer och mer på behovet av att se byggprocessens roll ur ett klimatperspektiv. Trä har här en roll att spela såsom förnyelsebart byggmaterial.

Växjö har under lång tid haft en hög takt i bostadsbyggandet. Som ett regionalt centrum finns här ett ständigt behov av att nya bostäder byggs. De kommunala bolagen är en viktig grund för en hållbar stadsutveckling. Växjö vill vara ta en aktiv roll i användningen av trä i byggandet. En satsning på trä ligger helt i linje med det strategiska miljöarbetet i Europas Grönaste stad. Strategin ska stimulera till ökad användning av trä i byggandet både för kommunens bolag och trä- och byggindustrin i övrigt.

För att lyckas med att öka användandet av trä i byggandet krävs ett starkt samarbete mellan Växjö kommun, akademien och näringslivet. Klimatfrågan är en sammanbindande faktor. Ett starkt samarbete skapar nya förutsättningar för näringslivet, till exempel utvecklingen av nya produkter och tekniker.

Vår utgångspunkt:

Utgångspunkter för den nya träbyggnadsstrategin finns i de erfarenheter som gjort sedan Mer trä i byggandet antogs av kommunfullmäktige 2005. Inför framtagandet av den nya träbyggnadsstrategin gjordes en utvärdering i intervjuform med ett 30-tal personer som på olika sätt varit delaktiga i Växjö's trästrätsning sedan år 2005. Utvärderingen har bildat grund för det fortsatta arbetet och finns som bilaga till strategin. Några av slutsatserna anges nedan:

- Den interna förankringen av och ansvarsfördelningen för strategin bör förbättras.
- Tydligare näringslivsfokus
- Utveckla Triple Helix-modellen
- Inspirera till att fler FOU-områden kopplas till träbyggnadsfrågorna.

Mål

- ▶ Ett fossilbränslefrött Växjö (Växjö kommuns miljöprogram, antaget av KF 2010):
 - Vi ska sluta använda fossila bränslen
 - Vi ska använda energi effektivt
- ▶ Småland är 2020 en ledande träregion i Europa (Tänk trä för ett hållbart Småland, Regional strategi för den trärelaterade näringen i Småland, antaget av de tre regionförbunden 2012)
- ▶ Växjö kommunkoncern (KS §317/2012, Växjö kommuns budget 2014):
 - 2015 ska 25 % av nybyggnationen vara träbaserad
 - 2020 ska 50 % av nybyggnationen vara träbaserad

Definitioner

För att en byggnad skall definieras som träbyggnad ska stomme till huvuddelen utgöras av träbaserade material. Kommunstyrelsens mål om ”träbaserad byggnation” definieras alltså med ovanstående.

Utmaningar

Trähusbyggandet står inför en mängd utmaningar som bäst möts genom mer forskning och fler pilotprojekt men också en allmänt ökad byggnation av trähus.

- Livscykelkostnader :** Investeringskostnaden i nya projekt måste baseras på produktions-, brukar- och demonteringsfasen. Verktyg för att beräkna livscykelkostnader för trähus behöver utvecklas.
- Entreprenadkostnader:** En begränsad konkurrens riskerar att leda till högre entreprenadkostnader, främst för flerbostadshus i flera våningar.
- Underhållskostnader :** Det finns idag en begränsad kunskap kring drift och underhållskostnader, främst för byggnader med träfasad.
- Ljud och vibrationer :** Stegljud mellan våningsplan är en viktig fråga att lösa för att göra trä konkurrenskraftigt, främst vad gäller större kontorslokaler.

Klimat och energi

Varför är trä viktigt ur ett klimatperspektiv?

Varför:

- ▶ Med livscykelperspektiv visar forskningen att en byggnad med trästomme har lägre primärenergieanvändning och lägre koldioxidbalans än ett motsvarande hus uppfört i traditionellt byggmaterial.
- ▶ Även i produktionsfasen medför produktion av trähus såväl lägre energi-användning som koldioxidutsläpp än produktion av traditionellt byggda hus.
- ▶ I brukarfasen skiljer sig inte energibehovet så mycket för hus i olika byggmaterial. Men det är viktigt vilken uppvärmningsform som används. Fjärrvärme som är samproducerad med elektricitet har högst resurseffektivitet dvs lägst användning av primärenergi.
- ▶ Även i demonteringsfasen visar forskningen fördel för trämaterial gentemot traditionellt byggmaterial.
- ▶ Ur brandsynpunkt kan en träbyggnad idag konstrueras och byggas på ett säkert sätt.

Strategier

- ▶ Växjö kommun ska samarbeta med LNU för att samla mer kunskap om trämaterialens egenskaper och byggnaders lämpligaste uppvärmningsätt.
- ▶ Växjö kommun ska sträva efter att göra det enkelt att välja bästa uppvärmningsform för respektive byggnadstyp och med beaktande av placering i staden och omgivande byggnadstyper.
- ▶ Växjö kommunkoncern ska skapa projekt som kombinerar trä med energieffektiva lösningar i byggandet.

Näringsliv

Varför är trä viktigt ur ett näringslivsperspektiv?

Varför:

- ▶ Växjö kommun finns i en skogsrik region. Trä har sedan länge utgjort basen i näringslivet. Skogs- och träindustrin är idag en av de viktigaste näringsgrenarna. En ökad tillväxt i träindustrin och dess indirekta näringar innebär nya jobb i Växjö.
- ▶ Ca 5.000 personer i Kronobergs län jobbar i sektorn. Här tillverkas exempelvis skogsmaskiner, träbearbetningsmaskiner, sågade trävaror, småhus/trähus-element och möbler.
- ▶ Att förbättra förutsättningarna och stärka kompetens- och konkurrenskraft ger träindustrin möjligheter att växa, ökar förädlingen av produkter och tjänster (ledande marknadspositioner), samt stimulera nyföretagande och nya etableringar.
- ▶ Stärker Linnéuniversitetet som forsknings- och kompetenscentrum, samt ökar möjligheten att etablera en teknisk högskola.

Strategier

- ▶ Samverkar nära Träregion Småland och stödjer dess handlingsprogram.
- ▶ Genomför seminarium, individuella företagsmöten och uppsökande verksamhet.
- ▶ Samverkar med regionens viktigare aktörer, ex. Vida, Södra, IKEA, Centrum för Boende och Byggnad i trä, Trä- och möbelföretagen, Sveriges byggindustrier, Skogsindustrierna och Lamhults Design Group.
- ▶ Bearbetar potentiella företag för etablering i Växjöregionen.

Vad kan Växjö kommunkoncern göra för att möjliggöra en ökad träbyggnation?

Varför?

Växjö kommunkoncern har ett antal verktyg till sitt förfogande för att driva och utveckla träbyggnandet. De spelregler som kommunen sätter upp måste vara tydliga för alla involverade. Växjö kommun kan som markägare styra och ställa krav på vad som produceras och till vilken kvalitet. Med egen rådgivning ökar handlingsfriheten att skapa mervärden i såväl nya som gamla områden. För att underlätta utvecklingen träbyggnation behöver kommunen skapa lab-miljöer, dvs områden där hela eller delar av marken vigs åt träbyggnande. Områdena bör tillsammans erbjuda markanden möjligheter till olika typer av träbyggnation.

De kommunala bolagen står för en viktig del av bostads- och lokalproduktionen i kommunen. Ett bra samarbete med marknadens aktörer och ett aktivt arbete hos de kommunala bolagen är en förutsättning för att utveckla och stärka träbyggnandet. Växjö kommun behöver bjuda in till dialog om och inspiration till ett ökat träbyggnande, till exempel genom samarbeten, nätverk och genom Växjösamtalet.

Strategier

- ▶ Växjö kommun ska fullfölja trästaden Välle Broar och aktivt arbeta med att skapa områden för trähusbyggnation, till exempel på Torparängen.
- ▶ Växjö kommun ska föra en aktiv och tidig dialog med intresserade byggherrar, arkitekter, entreprenörer och forskare för att utveckla träbyggnandet.
- ▶ Växjö kommun ska föra ett aktivt markanvisningsarbete för att öka träbyggnandet i kommunen.
- ▶ Växjö kommun ska vara aktiv i regionala initiativ samt nationella och internationella nätverk för att marknadsföra potentialen i träbyggnationen.
- ▶ Växjö kommun ska bjuda in till samtal och dialog kring trähusbyggnation via Växjösamtalet.
- ▶ Växjö kommun ska pröva trä i de kommunala anläggningar där det är lämpligt (lekplatser, broar etc).
- ▶ Växjö kommun ska arbeta upp en kompetens kring livscykelanalyser och trä för att bättre kunna jämföra trä med andra alternativ ur kostnadssynpunkt.
- ▶ VKAB ska föra en kontinuerlig dialog kring vilka projekt som skall vara i trä.
- ▶ VKAB ska skapa medel som kan användas för att stödja utvecklingsprojekt inom träbyggnation.
- ▶ Växjö kommunkoncern ska samarbeta med Linnéuniversitetet och andra lärosäten för att tillskapa nya pilotprojekt inom träbyggnation.

Ansvar och organisation:

Träbyggnadetråd

Det är viktigt att Växjö kommuns träbyggnadsengagemang samordnas för skapa kraft att genomföra träbyggnadsstrategin, för att säkerställa intern och extern informationsspridning samt för att kunna agera med ”en röst” gentemot näringsliv, byggherrar, entreprenörer och universitet. Därför bör ett Träbygganderåd inrättas med representanter förvaltningar och bolag. Varje representant har sitt ansvarsområde för att driva arbetet med strategin framåt.

Träbygganderådet representerar Växjö kommunkoncern i olika nätverk och samarbeten:

- ▶ Centrum för Boende och Byggnad i Trä (CBBBT)
- ▶ Trästadnätverket
- ▶ Nordiska Trästäder
- ▶ Träregion Småland
- ▶ Trästad 2013-2014: Avsiktsförklaring Växjö-Skellefteå
- ▶ Bra billiga bostäder för små hushåll: Avsiktsförklaring Växjö-Kalmar-Jönköping
- ▶ Växjösamtalet

Träbygganderådets representanter och dess ansvarsfördelning:

Kommunstyrelsen

Planeringschef: Samordnar Växjö kommunkoncerns arbete med träbyggnadsfrågor

Mark- och exploateringschef: Ansvarar för dialog med byggherrar och entreprenörer, markanvisning och markförsäljning.

Näringslivschef: Ansvarar för näringslivsutveckling kopplat till ett ökat trähusbyggande.

Byggnadsnämnden

Stadsbyggnadschef: Ansvarar för arkitektur- och gestaltungsfrågor kopplat till träbyggnation.

Tekniska nämnden

Teknisk chef: Ansvarar för tillämpningen av trä i stadens tekniska infrastruktur.

VKAB

Ansvarar för samordningen inom koncernens bolag så att målsättningen om träbyggnation inom koncernens bolag uppnås.

Utvärdering och uppföljning

Uppföljningen av träbyggnadsstrategin görs årligen inom målområde Bygga och bo i Växjö kommunkoncerns styrmodell. Målet kopplat till de kommunala bodelagens byggnation följs upp i en löpande 3-årsperiod. Strategin bör revideras vart tredje år. Träbygganderådet ansvarar för utvärdering och uppdatering av träbyggnadsstrategin. Träbyggnadsstrategin antas av kommunfullmäktige.

